

Asia: VN/18944/2021

Käytetyn ydinpolttoaineen ja radioaktiivisen jätteen huollon kansallisen ohjelman luonnos ja ympäristöselostus

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt ympäristöministeriön lausuntoa käytetyn ydinpolttoaineen ja radioaktiivisen jätteen huollon kansallisen ohjelman luonnoksesta ja sen ympäristöselostuksesta. Ympäristöministeriö toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Valvonnasta vapautettujen jätteiden jätehuolto

Kansallisessa ohjelmassa ja sen ympäristöselostuksessa käsitellään useissa kohdin sitä, miten valvonnasta vapautettujen jätteiden polttoa jätteenpolttolaitoksissa voitaisiin edistää. Valvonnasta vapautettuja jätteitä ei katsota radioaktiivisiksi ja ne kuuluvat jätelain soveltamisalaan. Tällöin niiden jätehuolto koskee jätelain mukainen etusijajärjestys (jätteen määrän ja haitallisuuden vähentäminen, uudelleenkäyttö, kierrättäminen aineena, hyödyntäminen energiana, kaatopaikka). Etusijajärjestystä ja sen mukaan toimimista on jossain määrin tuotu esiin kansallisessa ohjelmassa ja sen ympäristöselostuksessa. Ohjelmassa voisi kuitenkin vielä selkeämmin ja etusijajärjestys huomioiden perustella, miksi tavoitteena on nimenomaan valvonnasta vapautetun jätteen energiahyödyntäminen. Samassa yhteydessä olisi hyödyllistä kuvata, minkä tyyppisistä jätteistä ja minkä suuruisista jätemääristä on kyse.

Ympäristöselostuksen luvun 6.2 kohdassa 5 suositellaan, että laaditaan selvitys valvonnasta vapautettavan jätteen soveltavuudesta polttolaitoksella käsiteltäväksi, sen mahdollisista ympäristövaikutuksista ja mahdollisista haittojen lieventämiskeinoista. Ympäristöministeriö pitää suositusta hyvänä. Epäselväksi kuitenkin jää suositellun selvityksen suhde kansallisen ydinjätehuollon yhteistyöryhmän (YETI) loppuraportin suositukseen 11 laatia opas valvonnasta vapautettujen jätteiden jätehuolto koskevista kysymyksistä. Ympäristöministeriö ei pidä tarkoituksenmukaisena laatia samasta aiheesta useita ohjeita, minkä vuoksi tulisi harkita edellä mainittujen dokumenttien yhdistämistä.

Ympäristöselostuksen luvun 6.2 kohdassa 5 suositellaan lisäksi, että jätteenpolttolaitosten lupamenettelyä tulee tarkastella tarkemmin valvonnasta vapautetun jätteen käsittelyn osalta. Edelleen suositellaan, että mikäli valvonnasta vapautettavan huoltojätteen poltto ei ole mahdollista, tulee kaatopaikoille toimittamisen poikkeuslupakäytäntöä sujuvoittaa siten, että valvonnasta vapautettavalle jätteelle säilyisi kustannustehokas ja ympäristövaikutuksia minimoiva jätehuoltoreitti. Ehdotusten osalta jää epäselväksi, minkälaisia ongelmia edellä mainituissa lupamenettelyissä on koettu. Ympäristöministeriön käsityksen mukaan polton osalta ongelmana ei ole ympäristölupamenettely, vaan jätteenpolttolaitosten haluttomuus ottaa valvonnasta vapautettua jätettä vastaan. Ympäristöluvassa ei voida velvoittaa laitosta ottamaan vastaan mitään tiettyä jäte-erää. Ympäristöministeriön käsityksen mukaan myös jätteen kaatopaikalle toimittamisen poikkeuslupakäytäntö on ollut sujuvaa.

Varautuminen poikkeuksellisten tilanteiden jätehuoltoon

Ympäristöselostuksen luvun 6.2 kohdassa 3 käsitellään varautumista onnettomuuksissa, vahingoissa ja muissa yllättävissä tapahtumissa syntyvien radioaktiivisten jätteiden käsittelyyn, varastointiin ja loppusijoittamiseen. Kohdassa suositellaan, että kansallisen ohjelman puitteissa laaditaan yleinen ohjeistus ja suuntaviivat yllättävien tilanteiden varalle. Ympäristöministeriö pitää suositusta erittäin kannatettavana ja toteaa, että nykyinen jätteenkäsittelykapasiteetti ei ole riittävä laajassa laskeumatilanteessa.

Yleistä ympäristöselostuksesta

Kansallisen ohjelman ympäristöselostus on sisällöltään selkeä ja ymmärrettävä. Ympäristöministeriö kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että arvioitavina vaihtoehtoina tarkastellaan vain tavoitteiden ja niiden kehityskohteiden toteuttamisen sekä niiden toteuttamatta jättämisen vaikutuksia (ns. 0-vaihtoehto). Kaiken kaikkiaan ympäristövaikutusten arviointi jää myös varsin yleiselle tasolle ja laadulliseksi, johtuen osaltaan ohjelmaluonnoksen sisällön yleispiirteisyydestä. Ympäristöministeriön näkemyksen mukaan ympäristöselostus kuitenkin täyttää tarpeellisessa määrin SOVA-lainsäädännön ympäristöselostuksen sisällölle asettamat vaatimukset.

Ylä-Mononen Leena
Ympäristöministeriö

Rinne Sami
YM